

tinget ikke har været aldeles forgæves. — I Forbindelse med dette Lovforslag har den ærede Finansminister udtalt, at vi maatte se paa de andre Statte love, som ere forelagte, og det har jeg ogsaa tænkt; jeg har tilladt mig sidste Gang, jeg havde Ordet, at udtale, at det vist vilde være umuligt, i alt Fald for den enkelte, at tage Stude til de enkelte Lovforslag, naar man ikke rigtig vidste, hvorledes det finansielle Resultat af samtlige Love vilde stille sig. Jeg kunde have ønsket, at den højtærede Minister havde givet os en Oversigt over, hvorledes det vilde komme til at stille sig, naar de enkelte Love vare blevene vedtagne. Jeg henviste tillige til, hvorledes jeg mente, at de andre Statte love hensigtsmæssigst burde gennemføres, saavel af finansielle Hensyn som af Hensyn til Grønhverdslivet her i Landet, og der var en Ting, som jeg ogsaa udtalte forleden, men som jeg ønsker at gentage, at med Hensyn til Toldloven kan jeg ikke se andet, end at det vilde være det hensigtsmæssigste og lykkeligste for hele vor Udvikling, naar vi kunde komme saa nær til Frihandelsystemet som muligt. Jeg skal ikke komme ind paa dette Spørgsmaal, men jeg vil dog henstille til Overvejelse for det Udvalg, der har med Sagen at gøre, eller at lægge Mærke til en Udtalelse, som jeg tror gif temmelig upaaagtet hen, en Udtalelse, som kom fra den ærede Krigsminister forleden Dag under Finanslovbehandlingen, og som i høj Grad hidrog til for mig at klare Begreberne med Hensyn til Toldbeskyttelsen. Han udtalte nemlig, at han havde faaet ny Værksteder bevilgede, og at de arbejdede ganske fortrinligt, og han ophyste, at det brune Krudt tilvejebragtes paa Frederiksværk for en Pris af 80 Kr., medens det i Udlandet kostede 135 Kr. Deraf ser man, hvor brillant vor Industri staar her i Landet, og hvor lidt vi behøve at beskytte den. Man kan lave Krudt for 80 Kr., medens man i Udlandet behøver 135 Kr. Paa samme Tid har man lavet 20 Piecer, 20 Kanoner for en samlet Udgift af 45,000 Kr., medens de i Udlandet ikke kunde have været lavede under 112,000 Kr. Hvis det nu havde været overgivet til et Aktieselskab at lave Krudt og Kanoner, saa kunne ærede Medlemmer selv regne ud, at vi først havde faaet Lov til at betale de uhyre Priser i Tyskland og bagefter Tolden.

Med disse Ord slutter jeg mig til Lovforslaget og haaber paa hurtig Behandling i et Udvalg.

Bemærk: Den højtærede Indenrigsminister har i Forgaaers i sin Tale her i dette Ting ogsaa befaret de Bemærkninger, som

jeg forleden Dag fremdrog for Bornholms Vedkommende. Jeg er selvfølgelig meget ked af, at den højtærede Minister, uagtet han ikke har afkræftet den historiske Fremstilling, jeg gav af Statternes Oprindelse paa Bornholm, lige saa lidt som den Beregning, som jeg fremførte, dog er kommen til det Resultat, at der fte Bornholmerne fuld Nødsfærdighed ved at paalægge os en Stat, der bliver 100 pCt. mere end det, vi saa i Stedet af det, som her er beregnet i dette Lovforslag. Den højtærede Minister har nu fremhævet som Grund hertil for det første, at man ikke bliver ved at belønne et Folks Trofast og Tapperhed i Aarhundreder. Det har den højtærede Minister Ret i, men jeg har heller ikke sagt, at vi derovre skal blive ved at beholde Stattelempler af den Grund. Jeg har sagt, at 1658 var Oprindelsen til, at vi have en lavere Gammelstat, Landstat og Signingsstat end det øvrige Land, og til, at man ikke ved Loven af 20de Juni 1850, da man udbjævnede det privilegerede Hartkorn, ogsaa borttog Indskrænkningen for Bornholms Vedkommende. Jeg giver den højtærede Minister Ret i, at, hvad jeg ogsaa sagde, det tillige var paa Grund af dens isolerede Beliggenhed, dens tidligere Fattigdom og dens særegne Militærordning. Deri kan jeg altsaa være enig med den højtærede Minister. Derimod kan jeg ikke godkende den højtærede Ministers Udtalelse om, at Forbindelsen nu kan være lige saa god for Bornholm som for de øvrige Egne af Landet, og at Staten støtter vore Dampstibsforbindelser. Thi ganske vist have vi paa Bornholm 71,000 Kr. aarlig Tilskud paa Finansloven til en Sopoist til Bornholm, men vi have jo ogsaa lignende Tilskud til andre Linier. Vi have 80,000 Kr. til Korsørlinien, 5,000 Kr. til Falsterlinien og 40,000 Kr. til Linien paa Island. Og dersom man vil se paa Finansloven, saa vil man se, at vi have 1,100,000 Kr. i kontraktmæssig Udgift for Posternes Besørgelse, hvoraf de 885,000 Kr. til Befordring med Jærnbanerne. Naar Postvæsenets Budget for næste Aar uddifer en Indtægt af 6, Mill. og en Udgift af 6,22 Mill., saa gaar jeg ud fra, at Postvæsenets Budget maa betragtes som en Helhed for Landet, at Staten her maa tage lige saa vel de urentable Linier som de rentable. Jeg kan altsaa om dette Punkt ikke sige andet, end at her har man en Kontrakt med Dampstibselskabet, hvorved man giver et Tilskud til Postens Besørgelse i Sighed med andre ligestillede Egne. Den højtærede Minister har dernæst udtalt, at vi paa Bornholm have faaet betydelige Gavnelaan. Det skal jeg ogsaa indrømme, og det ere vi selv-